



(1929 – 2006)

## HASAN HÜSEYİN ATEŞ

Hasan Hüseyin Ateş, Hz. Üstad'ın Emirdağ'da kaldığı evinin dükkân komşusudur. 1929 senesinde Emirdağ'da doğmuş olup, 20 Ekim 2006 tarihinde yine Emirdağ'da vefat etmiştir.

Kendisiyle yapılan bir röportaj kasete alınmıştır.

Hasan Hüseyin Ateş'in hatıralarından, çok önemli bir ayrıntının teyidini almış olduk. Şöyle:

Emirdağ'da, çok ağır baskılarla, tek başına tecrit altında bırakılan Bediüzzaman Hazretlerinin kapısı, içerden ve dışarıdan kilitlidir. Kapısının önünde de devamlı olarak sivil polisler beklemektedir. Bediüzzaman'ın, resmen, sevgili talebeleriyle ve hayatımın gayesi dediği Risaleleri ile irtibatının kesilmesi istenmektedir. Fakat heyhat! Bunlar boşuna ve faydasız inzibatî tertiplerdir. Çünkü Allah onunla beraberdir... Hz. Üstad'ın kahraman talebeleri, Allah'ın izniyle zekice bir çare bulmuşlardır bu zulme karşı. Şöyle ki; Zübeyir ağabeyin tedbiriyle Hz. Üstad'ın evi ile Hasan Hüseyin Ateş'in dükkânları arasındaki duvardan birkaç kerpiç çekilerek bu iş halledilmiştir... Bediüzzaman, eserlerini o küçücük delikten dünyaya neşretmeye devam etmiştir...

Dikkatlerden kaçabilir diye bir önemli ayrıntıyı daha hatırlatmak istiyorum: 1958 senesinde Emirdağ'a gelen Başvekil Adnan Menderes'in Hz. Üstad'la uzaktan selamlaştığı bilinen bir gerçektir. Fakat o sırada Çarşı Camiinin minaresinde Yeşil sancak açılması olayı ise kapalı kalmış bir hadisedir... Rahmetli Hasan Hüseyin Ateş, bu hadisenin Halk Partililer tarafından teşvik edildiğini belirterek, bu günkü tabirle provokasyon olduğunu ifade etmektedir...

Hasan Hüseyin ağabeyle yapılan röportajın iyi anlaşılabilmesi için Hz. Üstad'ın Emirdağ'da kaldığı evin konumunu iyi bilmek gerekiyor.

### **Nevzat Müftüoğlu'nun Bediüzzaman'ın evi hakkında verdiği bilgiler:**

#### **ÜSTAD'IN EVİ İLE ENİŞTEMİN DÜKKÂNI BİTİŞİKTİ ORADAN BİR DELİK AÇILIP**

Adım Nevzat Müftüoğlu, Emirdağlıyım. Hasan Hüseyin Ateş'in kayınbiraderiyim. Hz. Üstad'ın ellerini çok öptüm. (Nevzat Müftüoğlu'nun Bediüzzaman'la ilgili kendi hatıraları bu kitaptan okunabilir.)

Üstad'ın Emirdağ'da kaldığı ahşap ev, çift cepheliydi. Bir tarafı Bolvadin (o zamanki adı Kasaplar Yolu) yoluna, diğer tarafı Uzunçarşı'ya bakardı. Üstad üst katta kalıyordu. Alt kattan üste ahşap merdivenle inilip çıkılırdı. Evin kapısı Bolvadin Caddesi tarafından açılırdı. Uzunçarşı tarafında kapı yoktu, pencereler vardı. Evin pencereleri hafif

cumbalıydı. Oradan hem hükümet konağı, hem de Bolvadin Caddesi gözüküyordu. Bu evi sonra yıktılar, işyeri yaptılar...

Üstadımızın Emirdağ'da kaldığı bu ev, benim eniştemin kız kardeşinin (Şükran) kocasının. Yanındaki tek katlı Üstad'ın eviyle zemin katlarından bitişik olan müstakil dükkân ise, ablamın kocası eniştem Hasan Ateş'in babası Sabri Ateş'indi. Bu yün boyacılığı yapılan dükkânda babası Sabri Ateş'e yardım ederdi

Emirdağ'da koyunculuk çok meşhur olduğu için halk iplerini getirip, Sabri Ateş'in dükkânında boyattırırlardı. Hasan Ateş orada babasına yardım ederdi. Dükkânın kapısı kibleye açık, girişte sağ tarafta iplerin boyanmak üzere alındığı tezgâh, sol tarafında odun ateşiyle ısıtılan ve iplerin içine konduğu büyük kazan ve büro maksadıyla kullanılan kapalı alan, bir kapı ile de boyanan iplerin kurutulmak üzere asıldığı açık alan. İşte bu kurutma mahallinin duvarından üstadın evi ile irtibat sağlanmakta idi.

İki tane sivil polis devamlı Üstad'ın kapısı önünde duruyor, kimsenin girip çıkmasına müsaade edilmiyordu. Bu durumda Üstad ile irtibat nasıl sağlanacak? Zübeyir ağabey eniştemle görüşüyor...



#### Bediüzzaman Hazretlerinin Emirdağ'da kaldığı evin Uzunçarşı tarafından görünüşü

Üstad'ın evine bitişik bu boyacı dükkânına, ipini heybelerle getiren herkes girip çıkabiliyor ya, abiler de heybelerin içine tashih edilecek risaleleri koyuyorlar üzerini de iplerle kapatıp dükkâna geliyorlar. Tashih edilenleri yine heybelerine koyup üzerine boyanmış iplerle kapatıp dükkândan çıkartıyorlar.

Bina horasan tipi kerpiçten yapılmış olduğu için, oradan üç-beş kerpiç çekiyorlar ve Üstad'ımızın eviyle zemin kattan irtibat kurulmuş oluyor. Oradan eserler veriliyor, tashih edilmiş olarak geri alınıyor, gene heybenin içinde dışarı çıkarılıyor. Polis kapıda yine bekliyor tabii... Bu bekleme hadisesi Emirdağ Lâhikasında da geçer. "...sabaha kadar bir bekçi o bedbahtın emriyle kapımı bekliyordu." (Emirdağ L. 264)

## Hasan Hüseyin Ateş Anlatıyor:

### Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Babamın adı Sabri Ateş, ona Ateşoğlu derlerdi lakap olarak. Babam yün ipliği boyacılığı yapardı. Yörenin (Emirdağ) meşhur yün dokuma ipliklerini kök boya olarak boyardı. Ben Sabri Ateş'in dört oğlundan biriyim. Adım Hasan Hüseyin Ateş. 1929 doğumluyum.

### Üstad Bediüzzaman hazretleriyle ne gibi teşrik-i mesainiz oluyordu?

Bizim dükkânımız Üstad'ın evi ile yan yanaydı. Üstad'a daima hizmette bulunurduk. En sıkıntılı hallerinde koşardık. Öyle anlar oldu ki etrafındaki herkesi tevkif ettiler, biz duvarı deldik. Üstad yukardan iner anahtarı verirdi. Anahtarı alırdım ben, önden caddeden kapıyı açar ne lazımsa çarşıdan alır gelirdim. Sonra kapıyı dışarıdan tekrar kilitler o delikten anahtarı verirdim, yukarı çıkardı.

### Üstadın evi neredeydi?

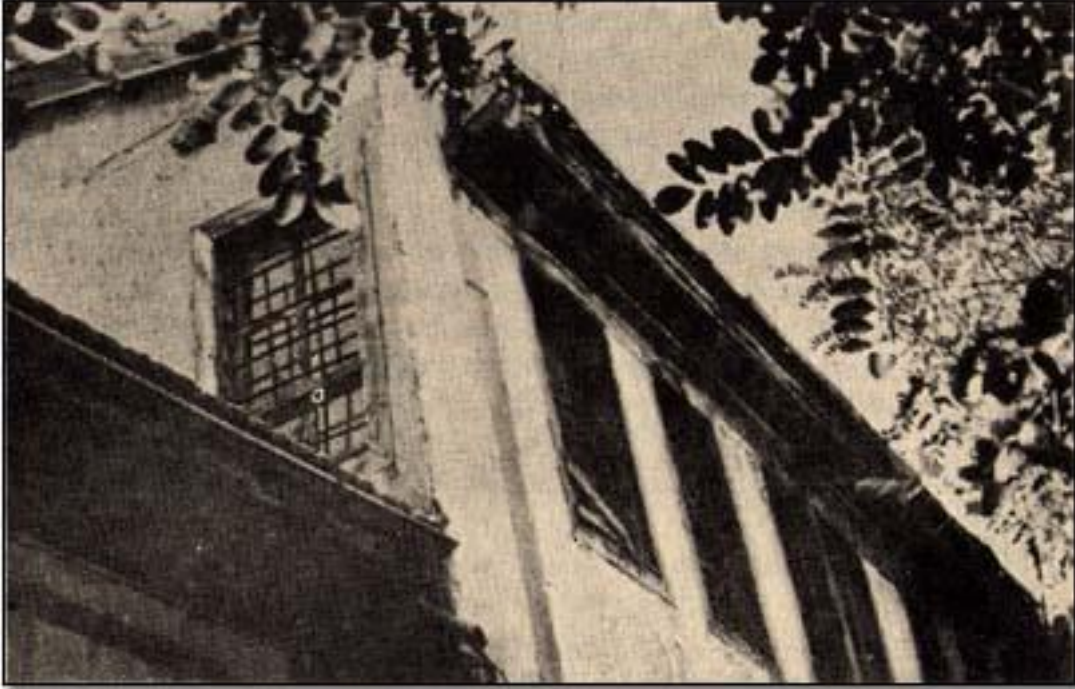
Emirdağ çarşısında bulunan bir evde oturuyordu Üstad. Uzunçarşı'ya bakardı evinin pencereleri, kapısı da Bolvadin Caddesine açılırdı. Orası Durmuş ağanın eviydi.

### Siz o zaman 14-15 yaşlarındaydınız gelen gidenleri hatırlayabiliyor musunuz?

Türkiye'nin her yerinden askerî erkândan olsun, sivil devlet erkânından olsun, büyük İstanbul tüccarlarından olsun, Türkiye'nin her yerinden gelenler olurdu.

### Üstad'ın evinin önünde bu görüşmeleri engelleyecek belli tedbirler alınmış mıydı, dikkatinizi çekmiş miydi hiç?

Daima gözetim altında... Orada sivil polisler bulunur, takip ederlerdi



Bediüzzaman Hazretlerinin Emirdağ'da kaldığı evin Bolvadin Caddesi tarafından görünüşü

## DEMOKRAT HASAN

### Daha sonraları Üstad'la ne gibi teşrik-i mesaileriniz oldu?

O zaman 1946'da Demokrat Parti kuruldu. Ben 17 yaşlarımda olduğum için gider onların konuşmalarını dinlerdim. O gün için Demokrat Parti'yi kalben severdim. Gelir o konuşmaları Üstad'a anlatırdım. Zaten yukarı çıktım mı "Demokrat Hasan gel bakalım" derdi.

**Bu konuşmaların hangi yönü Üstad'ı ilgilendiriyordu?**

O gün için Demokrat Partinin İslam'a büyük hizmet etme vaatleri vardı. Onlar hoşuna giderdi, benim kanaatime göre... Bana da o gün için siyasetle uğraşma falan diyebilirdi, hiçbir şey demezdi, daha taltif ederdi.

**Demek ki Üstad tek Partili milli şef döneminden çok partili sisteme geçişte neler olduğunu anlamak istiyordu, sizlerden bilgi alıyordu?**

Evet... Ben orada konuşulanları gelip Üstad'a aktarırdım.

**KÜÇÜKLERE VE BÜYÜKLERE DUA EDİN BANA DERDİ****Başka daha değişik hatıralarınız?**

Üstad'ın o zaman tek atlı bir faytonu vardı. Üstad'ı bindirirdik, yeşillik ve iyi suyu olan yerlere, Bolvadin yolu üzerinde Kurudere diye bir yere, Çakallı Köyü altında güzel ağaçlık bol sulu yerler vardı oralara götürürdük. Oralarda ibadet yapardı o.

**Böyle dışarı çıkışlarda Emirdağ halkının ve çocukların Üstad'a teveccühleri nasıldı?**

Çok büyüktü, herkes elini öpmek isterdi, herkes sevgi ile karşıları, Üstad çocukların başını okşar severdi. Büyüklere de namazlarınızı kılın der ve daima küçüklere ve büyüklere dua edin bana derdi.

**Üstad'ın etrafında gözle görülür belli bir gözaltı ve tahakküm olmasına rağmen Emirdağ'dan ve dışarıdan çok gelenler oluyordu diyorsunuz, bu gözaltılar, takipler olmasaydı Üstad'a acaba daha mı fazla ilgi gösterilirdi?**

Elbette olurdu. Çünkü daima baskı yapıyordu ve zamanla etrafındakileri, hizmet edenleri tevkif ediyorlardı. Daha evvel Üstad'ı Afyon hapishanesine götürdüler mahkemeye çıktılar. Bu şekilde baskı olmasa etrafı mahşer yeri gibi kalabalık olurdu.

**Üstad'ın Emirdağ'ına gelişine vatandaşlar nasıl bakıyorlardı, ne düşünüyorlardı Üstad hakkında?**

Ekseri insanlar üstadı hakikaten büyük bir âlim olarak kabul ederdi. Ama bazı çok nadir kişiler aleyhte olabilirdi. Onlar da memur kesiminden inançsız kişilerdi.

**Başka şahid olduğunuz hatıralar?**

Sonra ben 1949'da asker oldum. Askerliğimde şoförlük öğrendim geldim. Taksi aldı babam bana. Taksiyle Üstad'ı havadar yerler götürürdüm. Oralarda ibadet eder geri getirirdim.

**Üstad'ın bu gidişlerinde hiç nahoş bir hadise ile karşılaştınız mı?**

Halktan hiç tepki olmazdı. Öyle nahoş bir hadise ile karşılaşmadık.

**Üstad'ın takip altında olduğunu biliyordunuz, siz kendi namınıza çekinmiyor muydunuz?**

Şahsen hiç çekinmezdim, severek, inanarak hizmetinde bulunurdum.

**Şu anda sakalınızı bırakmışsınız, hacıya gidip gelmişsiniz, beş vakit namazınızı kılıyorsunuz, Üstad'ın tesiri var mı üzerinizde?**

Büyük tesirleri var. Benim şahsi görüşüm onun hayır duasını almamızın babama, kardeşlerime büyük faydaları oldu, bütün aileme oldu. Çok huzurlu yaşıyoruz. İslam'ı yaşamamızı, hiç olmazsa farz namazlarımızı bırakmayın diye katiyetle üzerimizde dururdu.

**Üstad'ın çok cesur, mert olduğunu biliyoruz, sizlerin hizmetleri karşısında tavır ve hareketleri nasıldı?**

Tavır ve hareketleri İslam'ın emri üzerine bir kişiydi. Öyle ölümden, baskıdan yılan bir kimse değildi.

### **Arabanızla Üstad'ı gezmeye götürdüğünüzü söylediniz, bunları bir ücret karşılığı mı yaptınız ve bu hizmetler karşılığında Üstad'ın size tavır ve davranışları ne olurdu?**

Biz para karşılığını düşünerek götürmezdik. Onu severek, isteyerek Allah rızası için götürürdük. Ama bazı bize o günün paralarından 25 kuruş, 15 kuruş neyse verirdi. O paralar bizim paralarımıza bereket getirirdi. Bereket getirdiğine inanarak memnun olurduk.

### **MENDERES GELDİĞİNDE MİNAREYE YEŞİL SANCAK ÇEKİLMESİ HALK PARTİLİLERİN TEŞVİKİYLE OLMUŞTU**

#### **Başka hatıralarınız?**

1958'e geldiğimizde Adnan Menderes, Emirdağ'ına geldi. Bütün kuruluşlar, cemiyetler karşılamaya gitti. Bu arada Halk Partili bazıları cami hocalarını siz niye karşılamaya gitmediniz diye teşvik etmişler. Siz de caminin sancağını alın, (Çarşı Camii) minareye çıkın, gösterin" demişler. Bu hocalar çıkıyorlar, etrafında birkaç arkadaşıyla minarenin kazanından o sancağı sallıyorlar. O sırada muhalif gazeteciler hemen resimlerini çekiyorlar. O arada Menderes geldi Uzunçarşı'ya, Üstadın evinin olduğu yere girdi, Üstad pencereye çıktı, selamlaştılar. Ertesi gün bütün gazetelerde irtica hortluyor şeklinde yayınlar... Bu arada İçişleri Bakanı Namık Gedik, muhalif gazetelerin marifetiyle, Üstad'a karşı yeniden bir baskı koydu. O sancak çekenleri de tevkif ettiler. Demokrat Parti İlçe Başkanı Hamza Ekmek'i de tevkif ettiler. Üstad'ı Isparta'ya gidiş gelişlerinde daha sıkı takibe başladılar. (Bu Çarşı Camiinde minareye yeşil sancak çekme olayının başkahramanı caminin imamı Namık Şenel'dir. Konuyla ilgili anlattıkları bütün teferruatıyla 'Ağabeyler Anlatıyor-4' kitabından okunabilir. Ö. Özcan)

#### **Üstad'la son görüşmem**

Üstad'ın Emirdağ'a son gelişlerinde bizim dükkânın önünde taksisi durunca ben gittim elini öptüm. Bana "Hasan çok hastayım dua et" dedi, yukarı çıktı. Aradan üç-beş gün geçti ki taksisini gördüm, Isparta'ya hareket edecek. Vardım gene elini öptüm, "Hasan çok hastayım dua et" dedi yine. O gidişten sonra Isparta'dan dönüşte, -eskiden Bolvadin, Çay üzerinden Isparta'ya gidiliyordu- Çay'a gelince, Akşehir Konya üzerine ve devam etmişler oradan yola... O gün Emirdağ'ında emniyette bir hareketler başladı, öğrendik ki "hocaefendi gelmemiş, nereye gittiği de belirsiz" şeklinde bir şey çıkarıldı. Aradan kati bilemiyorum, iki gün gibi sonra Urfa'ya gittiğini öğrendik. O gece Urfa'da ruhunu teslim ediyor. Biz cenazesine gittik...

### **ÜSTAD'IN DUASIYLA ANAM ŞİFA BULDU**

#### **Kendi başımızdan geçen bir hadiseyi anlatmak istiyorum:**

Rahmetlik anam başından ağır bir darbe almıştı. Bu darbe rahmetlik amcam anama biraz kızmış, büyükçe bir çıra kütüğünü kafasına vuruyor. Ondandan sonra anamın gözlerinde kıvılcımlar, baş dönmesi falan oluyor. Bu senelerce devam etti. Doktorlara götürdük bir çare bulamadık. Anamın ricasıyla rahmetlik babam Üstad'a bir gün varıyor ve durumu anlatıyor. "Bizim hanımın yukarıya bakınca gözlerinden kıvılcımlar çıkıyor, başı dönüyor, düşüyor, buna bir çare" diyor, dua istiyor. Üstad'ımız da Allah şifasını versin, kaygısız ol sen" diyor. Aradan bir iki gün geçtikten sonra anamın bu rahatsızlıkları, gözlerinden kıvılcım çıkması, başının dönüp, düşmesi hiç kalmadı. Tamamen iyileşti... Eskisinden daha iyi oldu.